

2011

2012

Aanbod NME-Betuwe

Middenbouw

**Materialzending paddenstoelen op de
Eben-Haëzerschool, Lienden**

Algemeen

Inschrijven

De inschrijvingen voor 'NME in de Betuwe' lopen via internet, via NME-centrum Midden-Betuwe. Het digitale catalogus- en reserveringsprogramma **nmegids.nl** is te vinden op:

www.nmebetuwe.nl onder aanbod voor P.O. (primair onderwijs). Het is ook te vinden op de site www.pakhuishemmen.nl onder onderwijs / primair onderwijs en op www.boerderijlingezeigen.nl onder NME / lesmateriaal.

Een stap-voor-stap handleiding hoe te werken met dit catalogus- en reserveringsprogramma vindt u onder de groene knop **nmegids.nl** op de homepage van de website **nmebetuwe.nl** (aan de rechter-kant). Ook staan op de resp. websites de NME aanbodgidsen voor de verschillende bouwen.

Elke school heeft een eigen inlogcode en wachtwoord. Bent u dit kwijt, neem dan contact op met de NME-contactpersoon bij u op school of met de coördinator. Gedurende het schooljaar kunt u hiermee zelf uw reserveringen maken, wijzigen en/of annuleren. U krijgt via het systeem automatisch een mailbericht van elke reservering, wijziging ed. Zorg daarom dat mailadressen correct zijn en blijven!

Voor annulering gelden de volgende regels:

- Leskisten kunt u tot 7 dagen voor uitleendatum wijzigen of annuleren.
- Materiaalzendingen kunt u tot de aangegeven 'uiterste datum' annuleren.

Annuleert u later dan genoemde termijnen, dan worden de kosten in rekening gebracht.

Ophalen en terugbrengen

Leskisten dient de school zelf op te (laten) halen en terug te (laten) brengen naar het NME-centrum in Opheusden of een van de NME-depots: OBS in Brede School Maurik, CNME 't Pakhuis in Hemmen en OBS Stap voor Stap in Elst. Bij elke reservering wordt u gevraagd uw keuze voor een locatie te maken. Maakt u géén keuze, dan wordt het automatisch Opheusden.

Een week voor zowel de start als de afloop van een uitleenperiode krijgt u van ons per e-mail een herinneringsbericht met daarin ook adres en tijd. Hetzelfde voor het ophalen van materiaal-zendingen. U kunt gebruik maken van een koeriersdienst. Geef, als u hier gebruik van wilt maken, dit aan bij uw reservering of neem hiervoor tijdig contact met ons op. Daarvoor betaalt u € 15,- per keer, ongeacht aantal leskisten/materiaalpakketten. Als u leskisten en/of materiaalzendingen niet ophaalt, brengen wij deze toch volledig in rekening. Als u spullen niet, te laat of incompleet terug brengt, betaalt u een boete.

Kwaliteit

Alle leskisten en materiaalzendingen worden door ons nauwkeurig gecontroleerd voordat u ze krijgt. Als er iets aan mankeert/ontbreekt, wordt dat door ons vermeld. Mocht u toch nog iets anders missen, wilt u dan direct contact met ons opnemen? Daarmee kunnen we voorkomen dat we u abusievelijk kosten in rekening brengen. Raakt er iets kwijt of kapot, meldt het ons a.u.b. bij het terugbrengen.

Gemeentelijke bijdragen/subsidies en eigen bijdragen

De gemeenten Buren, Neder-Betuwe en Overbetuwe betalen aan hun respectievelijke NME-centra een bijdrage / subsidie om aan het basisonderwijs NME te kunnen aanbieden in de vorm van leskisten, materialen, excursies en diensten. Voor het lenen van leskisten ed. betalen de scholen een eigen bijdrage. Dit bedrag is een bijdrage aan de ontwikkel- en materiaalkosten. De kosten voor de materiaalzendingen zijn € 15,- per pakket (niet: per zending!). De kosten voor excursies zijn afhankelijk van aanbieder en (kunnen) verschillen per gemeente. In de netto bedragen die de school ziet na het inloggen zijn de gemeentelijke subsidies verwerkt.

Uw school ontvangt een rekening halverwege en/of aan het einde van het schooljaar voor alle gereserveerde leskisten, afgenomen materiaalpakketten, excursies en evt. voor de koeriersdiensten. Voor materialen die zoek raken of kapot gaan, brengen wij de kosten apart in rekening.

Verantwoordelijkheid

Voor alle activiteiten geldt dat de verantwoordelijkheid voor leerlingen en materialen bij de school ligt. Ook als programma's (deels) door derden worden uitgevoerd of begeleid.

Openingstijden

Wij zijn in Opheusden, Hemmen en Elst sowieso aanwezig op de data en tijdstippen waarop u uw leskisten ed. kunt ophalen cq terugbrengen. In Maurik is een onbemande post, in de gang bij Hanneke Schalkwijk, locatiemanager van de OBS. Daar staan de materialen tijdig klaar cq verwachten we ze terug. Bij overmacht graag afbellen via het mobiele nummer i.p.v. een mail sturen.

Andere afspraken lopen altijd via de coördinator.

Perioden

In 2011-2012 kennen we onderstaande leenperioden. Afwijkingen hiervan zijn in **overleg** mogelijk, bijv. voor een kijkavond, studiedag etc. We hebben zo goed mogelijk rekening gehouden met vakanties ed maar dat is niet altijd eenvoudig omdat we in 2 regio's werkzaam zijn (midden en zuid). U kunt suggesties voor een andere periode doen, het is aan ons om dat te honoreren...

ophalen	terugbrengen	ophalen	terugbrengen
wo. 17-8	vr. 2-9	wo.11-1	vr. 27-1
wo. 7-9	vr. 23-9	wo.1-2	vr. 17-2
wo. 28-9	vr. 14-10	wo. 29-2	vr. 16-3
wo. 19-10	vr. 11-11	wo. 21-3	wo. 4-4
wo. 16-11	vr. 2-12	wo. 11-4	vr. 27-4
wo.7-12	vr. 23-12	wo. 9-5	vr. 1-6
		wo. 6-6	wo. 27-6

Contactgegevens

Stichting NME centrum Midden-Betuwe. Coördinator: Annemieke Jansen
postadres: Appelaard 9, 4033 JA Lienden 0344-603758 / 06-20641777
bezoekadres na afspraak: Tielsestraat 11^b, 4043 JP Opheusden 0488-441563
mail: nmebetuwe@gmail.com website: www.nmebetuwe.nl giro: 6804722

De gegevens van NME Overbetuwe:

- CNME 't Pakhuis zie www.pakhuishemmen.nl
NME contactpersoon: Hans Cornelissen, 0488-707013 / 06-14246304 han-sc@live.nl
- Boerderij Lingezege zie www.boerderijlingezege.nl
NME contactpersoon: Netty van Cappellen, 0481-374781 netty@boerderijlingezege.nl

NME in de Betuwe

Natuur- en Milieu Educatie in de Betuwe krijgt vorm door samenwerking tussen NME Overbetuwe (dat zijn CNME 't Pakhuis en Boerderij Lingezege) en NME-centrum Midden-Betuwe. Het totale werkgebied omvat de gemeenten Overbetuwe, Neder-Betuwe en Buren.

AANBOD 2011-2012 voor groep 5-6

Een beknopt overzicht van het aanbod van het NME-centrum Betuwe, bestemd voor groep 5-6.

Meer info op de website www.nmebetuwe.nl bij aanbod voor P.O.

Heeft u uw keuze gemaakt? Reserveer dan, liefst zo snel mogelijk, via de website. Wie het eerst komt..

Materiaalzendingen

Let op: deze moet u bestellen vóór een uiterste datum. De afleverdatum staat vast.

De materiaalzendingen via het Gelderse NME-netwerk komen in een cyclus van 3 jaar terug!

1	Van Graan tot Brood BESTELLEN: uiterlijk 25 juni 2011		
2	Materiaalzending	medio september 2011	
3		<p>Met de halmen, korrels en meel van 4 soorten granen plus een maïskolf kunnen uw leerlingen kennis en ervaringen opdoen over het onderwerp "granen". Het accent ligt op het benoemen van de materialen en het volgen van het proces van 'graan tot brood'.</p> <p><i>Let op: Aansluiting met het Nationaal Schoolontbijt (1 tot 4 nov. 2011) en/of Dankdag (2 nov.) is mogelijk, evenals een bezoek aan molenaar en/of bakker. Het materiaal is langer houdbaar dus ook later te gebruiken.</i></p>	
4			
5			
6			
7			
8			

1	Wintergroenten BESTELLEN: uiterlijk 1 november 2011		
2	Materiaalzending	januari 2012 (week 3)	
3		<p>Wintergroenten is een begrip wat in onze tijd vreemd lijkt: we kopen immers jaarrond sla, tomaten, exotisch fruit etc. door teelt onder glas en import uit verre landen. Schaarse groenten in de winter? Winterkost? We leren kinderen wat Nederlandse zomer- en wintergroenten zijn. De handleiding bij het groentepakket bevat per leeftijdsgroep lessuggesties en achtergrondinformatie. Zo is er o.a. voor groep 1 en 2 de schoonheidswedstrijd in Groenteland.</p>	
4			
5			
6			
7			
8			

1	Tropische producten BESTELLEN: uiterlijk 1 december 2011		
2	Materiaalzending	mei 2012	
3		<p>Een spijkerbroek, een kopje thee en (veel) chocola: heel gewoon toch? Met dit pakket maken leerlingen kennis met een breed scala aan producten die niet 'van hier' zijn maar uit de tropen komen. Zij ontdekken waar en hoe producten geteeld en verwerkt worden (o.a. kokosnoot, specerijen, katoenpluis, thee, koffie, cacao, zijde).</p>	
4			
5			
6			
7			
8			

Leskisten, lesdozen en losse materialen

In een leskist zit een handleiding met lessuggesties, werkbladen ed plus het benodigde materiaal. In een lesdoos zitten geen of weinig materialen. Bij 'losse materialen' zit geen handleiding.

Ik heb het!			
Lesdoos		Seizoen: hele jaar	Binnen
3		Veel kinderen met astma of COPD worden (soms onbedoeld) gepest op school. Er is weinig begrip van klasgenootjes omdat het zo onzichtbaar is. Daarom heeft het Astma Fonds dit lespakket ontwikkeld. Leerkrachten kunnen hele gewone zaken als (moeite hebben met) ademen bespreekbaar maken. Meer info bij de GGD.	
4			
5			
6			
7			
8			

Graan, Meel en Brood			
Leskist		Seizoen: hele jaar	Binnen
4		In dit project gaan kinderen aan de slag met 'brood'. In 3 lessen komen het maken van graan tot brood en de smaak van brood aan bod. Het geheel wordt creatief afgesloten met broodhapjes, broodgedichtjes etc. Een bezoek aan een molenaar (bijv. Ingen, Wageningen) kan het maalproces verhelderen. Extra dimensie krijgt de lessenserie met een bezoek aan een bakker/bakkerswinkel en/of een broodmaaltijd met allerlei verschillende broodsoorten op school.	
5			
6			

Wereldwijde verbondenheid			
Lesmappen		Seizoen: hele jaar	Binnen
5	Uitdagende lessen, waardoor leerlingen ontdekken hoe klein de grote wereld eigenlijk is. Relaties leggen tussen dagelijkse producten als T-shirts of pinda's en de rest van de wereld. Deze lessen haalt u zelf uit vier mappen voor de leerkracht, opgezet rondom een van de thema's: water, voeding, kleding en vrije tijd. Iedere themamap biedt een handleiding met achtergrond informatie en de opbouw van vier lessen (zie schema hieronder) plus werkbladen en vaardigheidskaarten. In de vier themamappen zit een dwarsthema verwerkt: reizen		
6			
7			
8			
	Kleding	Voeding	Vrije Tijd
			
			

gr	kleding	voeding	vrije tijd	water
5	wat neem je mee op reis	eten koken	wat doe je in je vrije tijd	wereld-water-puzzel
6	grondstoffen	super!	huisdieren	reizen over water
7	mode	wat de boer niet kent ..	op vakantie	waterkringloop
8	productie en vervoer	ruimtegebrek	sport	water in groente

Groentetuintje in de klas		
	Lesdoos	Seizoen: lente t/m herfst Binnen
3		<p>Groentetuintje in de klas is een project over het kweken van groente. Gedurende 1½ schoolweek werken de leerlingen een paar minuutjes per dag mee om zaadjes en stronken uit te laten groeien tot smakelijke kiemen en groente. Er is een handleiding bijgevoegd en twee spannende introductieverhalen. Het project wordt afgesloten met het oogsten en opeten van de groente.</p>
4		
5		
6		
7		
8		

Kluts!		
	Leskist	Seizoen: hele jaar Binnen
5		<p>Op een zekere dag staan in de klas acht verschillende dieren uit acht verschillende landschappen. Aan elk dier hangt een kaartje met de tekst 'ik ben de kluts kwijt'. Uit de introductiebrieven blijkt dat de dieren op school zijn afgeleverd en dat ze helemaal in de war zijn. Ze weten niet waar ze wonen, wie hun burens zijn, voor wie ze op moeten passen, wat ze graag lusten, hoe ze hun nestje moeten bouwen enzovoorts. Kunnen de leerlingen de dieren helpen om de 'kluts' weer terug te vinden?</p>
6		

Kriebelbeestjes, klein gespuis		
	Leskist	Seizoen: lente t/m herfst Binnen - Buiten
5		<p>Deze leskist bevat een handleiding en veldwerkmateriaal zoals o.a. zoekkaarten, loepjes, insectenzuigers en petrischaaltjes voor het uitvoeren van een aantal lessen + opdrachten rond het thema 'kleine beestjes'. Aan het begin van de les gaan de leerlingen buiten op zoek naar spinnen, mieren, regenwormen of andere kriebelbeestjes. Vervolgens gaan ze aan de slag met een werkblad met vragen en opdrachten. Bevat als extra een DVD met beelden uit 'Microcosmos'.</p>
6		

Bezige bijen		
	leskist	Seizoen: hele jaar Binnen - Buiten, evt excursie
5		<p>Deze nieuwe leskist behandelt in 3 lessen het thema bijen op een prikkelende wijze. In een opdrachtencircuit komt het leven van de honingbij aan bod. Daarna via een excursie, gastles of DVD het werk van de imker. En afsluitend concreet de relaties tussen de bij en de leefomgeving. Kortom: wat hebben wij met bijen en bijen met ons?</p>
6		

Slak, slak, waar zit je?		
	Leskist	Seizoen: lente, zomer, herfst Binnen - Buiten
5		<p>Er moeten slakken gezocht en gehuisvest worden. Slakken eten, bewegen en ademen. Kunnen slakken zien, ruiken, voelen? Hoe zien slakkenhuisjes eruit? Met deze leskist kan een slakkenles(serie) gegeven worden. Vooral succesvol in de herfst, want dan zijn er veel slakken te vinden.</p>
6		

Spinnen		
Leskist	Seizoen: vooral herfst	Binnen
5 6		In de herfst zie je overal dikke spinnen en grote spinnenwebben. De reacties daarop lopen uiteen van 'bah, wat eng' en 'sla maar weg.' tot 'mooi zo'n web met dauwdruppels'. Wat weten kinderen van spinnen en webben? En durft u zelf een spinnenles te geven? Een les in circuitvorm: de bouw van een spin, verschillende soorten spinnen, hersenspinsels, miss-spin, houden van spinnen, wielweb, ..

Zoetwatervissen		
Leskist	Seizoen: vooral zomer en herfst	Binnen - Buiten
6 7		De leerlingen krijgen informatie over vissen, de samenleving onder water en een eenvoudige voedselkringloop. Kijkend vanuit verschillende perspectieven volgt een soort lagerhuis-discussie over 'vissen' (werkwoord). Bij het water voeren de leerlingen een aantal opdrachten uit (gegevens verzamelen voor een onderzoeksrapport.) Terug op school trekken ze conclusies over de waterkwaliteit en het effect daarvan op het al dan niet voorkomen van vissen.

Eieren en nesten van vogels		
Leskist	Seizoen: voorjaar	Binnen
5 6		In mei leggen alle vogels een ei. Maar waar en hoe dat allemaal goed of mis kan gaan, dat weten de leerlingen vaak niet. Holenbroeders, weidevogels, schutkleuren, nestvlieders en nestblijvers: allemaal vogelzaken die aan bod komen.

Braakballen pluizen		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen
5 6 7 8		In deze kleine leskist vindt u materialen die u nodig heeft om braakballen (meestal: uilenballen) te laten pluizen: zoekkaarten, pincetten, kwastjes, loepjes, petriskaaltjes. En het pluizendiploma! Verder is er een korte handleiding met informatie over het pluizen zelf en uilen in het algemeen. En een DVD met een film over uilen.

1 Huid en Haar - Domino		
2	Materiaal	Seizoen: hele jaar
3 4 5 6		De bedoeling is dat de kinderen een reeks maken van de huid van het dier bij de foto van het dier. Er zijn twee zoekrichtingen: 1. Welke huid heeft dit dier? (vanuit de foto naar de huid) en 2. Welk dier hoort bij deze huid? (vanuit de huid naar de foto). De dieren zijn: vos, panter, paard, konijn, slang, wild zwijn, zal, ree, pauw, bruin schaap, varaan, krokodil, schildpad, wit schaap.

Kijken naar katjes, kikkers en kriebelbeestjes (lentethema MB)		
Leskist	Seizoen: voorjaar	Binnen - Buiten
5 6		Wie kent geen lentekriebels, voorjaarssschoonmaak,.. ? Met dit lentekistje kunt u met de leerlingen buiten ontdekkingen doen naar lente-verschijnselen: ontluikende knoppen en bladeren, kikkerdril en paddensnoeren, vogelzang enz. Uiteraard met onderzoeksmaterialen.

Op zoek naar mussen, madeliefjes, mieren en meer (zomertema MB)		
Leskist	Seizoen: zomer	Binnen - Buiten
5 6		Hittegolf, strand en zee. Wat maakt de zomer nou tot zomer? Met kinderen naar buiten. De natuur op zijn uitbundigst zien, voelen, ruiken, horen, .. , ontdekken. Klassikaal of in groepjes kleurt u het begrip zomer beter in met één of meer van de 7 thema's: gras, waterdiertjes, mussen, madeliefjes, mieren, bloemdieren, veren.

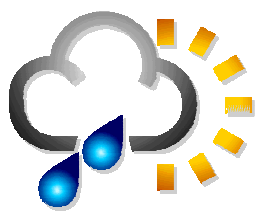
Speuren naar slakken en spinnen (herfstthema MB)		
Leskist	Seizoen: herfst	Binnen - Buiten
5 6		Hele verzamelingen kastanjes, eikels en bladeren in allerlei kleurschakeringen. Maar herfst is meer: vertrekkende vogels, overal spinnenwebben, paddenstoelen, egels die zich vol-eten voor de winterslaap. Klassikaal of in groepjes bezig zijn met de thema's: slakken, kastanjes, spinnen, paddenstoelen, wormen, bladeren, wind.

De natuur in rust? (winterthema MB)		
Leskist	Seizoen: winter	Binnen - Buiten
5 6		De natuur in rust en vogels die onze voedselhulp kunnen gebruiken. Laat de kinderen klassikaal of in groepjes het begrip winter in de natuur zien en ontdekken met de volgende thema's: winterboom, vogelhulp, stenen, sporen, bij het wak, elzen, vroege bloeiers.

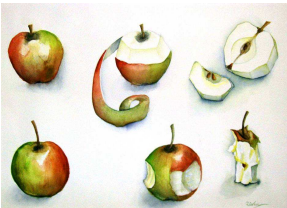
Watch: Ontdek het leven in en rondom het water		
Leskist	Seizoen: lente t/m herfst	Buiten, bij een sloot of water
6 7 8		Watch draait om actief onderzoek doen naar het water in de eigen omgeving. Leerlingen verzamelen allerlei gegevens over water (zuurgraad, kleur, geur, diepte, helderheid, dikte baggerlaag, waterdieren, waterplanten, etc.). Daarmee maken zij een eigen onderzoeksrapport met behulp van een logboek. Op de website kunnen zij hun resultaten vergelijken met die van andere regio's. U krijgt een complete kist met alle benodigde veldwerkmaterialen (thermometer, helderheidschijf, pH-strookjes, dieptemeter etc.). Bij tijdig reserveren kan er een begeleider vanuit het Waterschap mee !

De wereld onder je voeten - middenbouw		
	Leskist	Seizoen: hele jaar Binnen
4 5 6		In de inleidende les maken kinderen kennis met Mollie de Mol. Zij stelt een aantal vragen over Rivierenland. De kinderen kunnen deze vragen nog niet beantwoorden. Tijdens de spelles gaan de groepjes allerlei opdrachten bekijken/doen waardoor ze veel facetten uit verleden en heden 'ontdekken'. De kinderen kunnen in de afsluitende les Mollie's vragen beantwoorden.

Bodemschatten en bodemonsters		
	Lesdoos	Seizoen: lente t/m herfst Binnen - Buiten
5 6		Er verschijnen zomaar gaten in de bodem bij de school.. De kinderen onderzoeken wat er aan de hand is en stuiten daarbij op verschillende bodemdieren en -monsters! Er is gekozen voor een verhalende context, een verhaallijn. Met sleutelvragen om 4-7 onderzoekjes te doen naar keuze voor hele klas of groepje.

Het weerbericht		
	Leskist	Seizoen: hele jaar Binnen - Buiten
5 6		De weermannen en -vrouwen gaan staken! De leerlingen wordt gevraagd om het opstellen van het weerbericht over te nemen. Ze moeten de kennis en vaardigheden krijgen over 6 weerthema's: temperatuur, windrichting, windkracht, wolken en zon, neerslag en 't weerkaartje. Als ze zich alles eigen hebben gemaakt, maken ze een test en verdienen een certificaat. Met dit certificaat op zak, gaan ze met hun eigen groepje als weerbureau een weerbericht opstellen en weergeven op een kaartje.

Wonderweb		
	Leskist	Seizoen: lente t/m herfst Binnen - Buiten
5 6	Wonderweb is een lespakket voor groep 5 en 6 over biodiversiteit. Het laat zien dat er ook vlakbij uw school volop natuur is. Uw leerlingen gaan, voorzien van de nodige veldwerkmaterialen, maximaal 30 soorten planten en dieren vlakbij school ontdekken. Ook wordt duidelijk wat de samenhang tussen deze soorten is. WonderWeb, de soortenrijke natuur in uw schoolomgeving.	
		

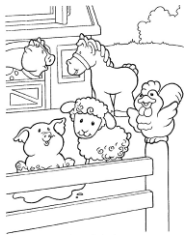
Een appeltje te schillen..		
leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
5 6		In de klas aan de hand van echte appels kijken wat de leerlingen allemaal al weten over appels en appelteelt. Dan leervragen formuleren en naar een echte appelteeler voor praktijk en antwoorden. bij voorkeur tussen bloesem en oogst uitvoeren. Naast zaakvakdoelen komen ook taaldoelen expliciet aan bod.

Kids for animals met o.a. het Dierenbeschermingsspel		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen
3 4 5 6 7 8		Met het lesspel maken de leerlingen op een leuke en spannende manier kennis met dierenwelzijn. Het spel bestaat uit 24 quizvragen die zijn voorzien van videofragmenten op DVD. Een respectvolle omgang met dieren staat hierin centraal. De vragen zijn verdeeld over verschillende thema's en steeds in 3 niveaus. Verder in de leskist een aantal themakranten met verwerkingsbladen over verschillende onderwerpen zoals 'het dierenasiel' en huisdieren.

1 Over de pot en de put: Het raadsel van Rio			
2	leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
3 4 5 6 7 8		Tanden poetsen, toilet doorspoelen, (af)wassen: in huis maken we water vies en spoelen het weg door een putje. Ook het water dat buiten 'valt' in de vorm van sneeuw of regen verdwijnt... Met 'het raadsel van Rio' leren de leerlingen op een speelse manier over afvalwater en het hele systeem erachter door een overstroming van een basisschool....	

De Ecologische Hoofd Structuur (EHS) in beeld		
Lesdoos	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
6 7 8		De ecologische hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingen daartussen. Doel hiervan is planten en dieren niet enkel in (kleine) natuur-eilandjes volop kansen geven zich te vestigen maar ook mogelijkheden te geven via de verbindingswegen op zoek te gaan naar voedsel en/of soortgenoten. Met de educatieve spelcd-rom ontdekken en ervaren de kinderen hoe verschillende dier- en plantensoorten de EHS benutten.

Zorgen voor de natuur - middenbouw		
Lesdoos	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
5 6		Vanuit het 'hart, hoofd, handen' principe leren kinderen zorgen voor de natuur. Concreet handelen staat centraal: beleven en ervaren. De natuurzorghema's voor 5-6 zijn: - ontwerp en aanleg tuin en/of zorg voor planten - zorgen voor bodemdier-tjes, bloembezoekers, vogels - begripsontwikkeling en waardevorming rondom de vraag 'wat is natuur?'

Natuur op de boerderij - middenbouw		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen , evt. boerderijbezoek
4 5 6		De thema's zijn: wat doet de melkveehouder of fruitteler (keuze), weidevogelbeheer, slootkantbeheer, erfbeplanting en overhoeken. De kinderen maken kennis met de flora en fauna in de directe omgeving van een veehouderij of fruitteeltbedrijf. (Dat zijn de meest voorkomende vormen van landbouw in Rivierenland) De maatregelen die de agrariërs nemen om deze natuur op en rond de boerderij op een goede manier te beheren, komen ook aan bod.

Papier hier		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen
5 6		Papier: overal zie je het en iedereen gebruikt het. Maar wat is het en hoe wordt het gemaakt? Tijdens de ervaringsles maken de leerlingen kringlooppapier. In de tekstles maken ze de begrijpend leesles over papier. Bij de toepassingsles praten ze over papier. Ze voelen en bekijken de soorten en ordenen die.

OntdekZelf: Geluid en tonen		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen
6 7		Met eenvoudige experimenten leren de leerlingen de grondbeginselen van geluid zoals de samenhang van lengte en spanning van de snaar met de toonhoogte, geluidsoverdracht, versterken of verzwakken van geluid, constructies muziekinstrumenten en nog veel meer. Het practicummateriaal is voldoende voor 15 groepjes.

OntdekZelf: Warmte		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen
6 7		Leerlingen doen proefjes rondom de thema's temperatuur, verdampen en condenseren. Het smeltpunt en kookpunt van water wordt gebruikt om zelf een thermometerschaal te maken en af te lezen. Het practicummateriaal is voldoende voor 15 groepjes.

Sarah's Wereld		
Leskist	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
6 7 8		Via de 11- jarige Sarah komen de kinderen met verschillende situaties in aanraking. Ze denken na over allerlei bedreigde dieren, ze volgen de weg van een colablikje, ze doen boodschappen voor Sarah's verjaardag en ze bekijken het energiegebruik op school en/of thuis. Hierdoor gaan ze nadenken over hun eigen handelen. Hoe verhoudt zich dat tot de leefomgeving? De leerlingen leren op een speelse manier de begrippen <i>duurzaamheid</i> , <i>consumptief gedrag</i> en <i>ecologische rugzak</i> . En leren hoe je minder milieubelastende / duurzamere keuzes kunt maken.

Natuurlijk Energie met Volty Power		
	Lesdoos	Seizoen: hele jaar Binnen
4 5		Thema: duurzame energie en gewoontes van gebruik van energie. U kunt het accent leggen op meer praktisch werk aan de hand van proefjes, maar u kunt ook kiezen voor een meer verhalende aanpak door de kinderen mee te nemen op de reis van Volty Power. Dit figuurtje laat zien hoe er in andere tijden en op andere plaatsen met energie werd en wordt omgegaan en wat de gevolgen zijn van bepaalde keuzes.

Natuurlijk Energie(k)		
	Lesdoos	Seizoen: hele jaar Binnen
6 7 8		De kinderen maken kennis met verschillende aspecten van duurzame energie. De lessen zijn verdeeld over vier modules: weten, doen, begrijpen en toepassen. Het stimuleert de kinderen om kritisch na te denken over het energievraagstuk. Ze doen concrete en speelse ervaringen op en leren op die manier een aantal gewoontes die bijdragen aan een duurzamer gebruik van energie.

Mensen bouwen huizen		
	Leskist	Seizoen: hele jaar Binnen
4 5 6		De kinderen kijken hoe huizen gebouwd worden en hoe het bouwen en bewonen van een huis zich verhoudt tot haar omgeving, het milieu. De volgende thema's worden uitgewerkt: 'hoe wonen we', 'hoe bouwen we huizen', 'meer natuur' en 'hoe wonen we beter'. Bij de lessen horen verhalen, werkbladen, een spel en diverse bouwmaterialen.

Sterren en Planeten		
	Leskist	Seizoen: hele jaar Binnen - evt excursie sterrenwacht
6 7 8		Het zonnestelsel met haar planeten: hang de modellen uit de kist op in de klas. Vertel tijdens één of enkele lessen over de zon, de maan, de aarde en de sterrenbeelden. Gebruik uw eigen methode en/of de cd-rom. U kunt een leestafel inrichten met de boeken. Tip: ook leuk te gebruiken bij een schoolkamp: kijken naar de sterren.

Los te lenen materiaal voor bijvoorbeeld veldwerk en/of excursie		
	Materiaal	Seizoen: hele jaar Buiten
3 4 5 6 7 8		Een verzameling materialen als verzamelbakken, emmertjes, schepjes, loepotjes, pincetten enz waarmee u de kinderen tijdens een buitenactiviteit kunt laten werken. En afhankelijk van het thema hierbij een aantal zoekkaarten. Verschillende sets (herfst / water / enz.)

Aarde & Wormen voor Waarden & Normen		
Lesdoos	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
	Aarde en Wormen: dat gaat over natuur, de leefomgeving, herkenbaar NME. Waarden en Normen: dat is sociale binding en betrokkenheid, actief burgerschap, filosofie.	
	Met de methode <i>Aarde & Wormen voor Waarden & Normen</i> kunt u op school invulling geven aan actief burgerschap in relatie tot onze leefomgeving. Door kinderen, na het leren en zelf ontdekken van de natuur te laten filosoferen over maatschappelijke vraagstukken (waarin natuur de hoofdrol speelt). Zo worden ze zich bewust van verschillende dilemma's in het leven en ontdekken ze wat hun eigen mogelijkheden / keuzes (kunnen) zijn. Er zijn 8 verschillende thema's: Zin in zorg - Dood en leven - Ik en de ander - Dierenmanieren - Net nep - Bruikbaar afval - Kennis voor waarde - Waarde voor natuur.	

Doe-het-zelf lessen en projecten

Doe-het-zelf lessen en project-dagen sluiten aan bij landelijke thema weken of dagen. Bij projecten vindt u onderwerpen die ook geschikt zijn voor een schoolbreed project.

1 Groene Voetstappen		
2 Doe Het Zelf-Les	12-18 september 2011	Binnen - Buiten
	Deze week gaan basisschoolleerlingen in Nederland (en veel andere Europese landen!) weer 'Groene Voetstappen' verzamelen door een hele week lopend en fietsend naar school te komen. Elke dag besteedt u ongeveer 15 minuten aan het hoe en waarom van deze actie d.m.v. eenvoudige opdrachten. Welke school wordt kampioen Groene Voetstappen verzamelen??	

Vogels op school, in winter en lente		
Project	Seizoen: jan-feb-mrt 2011	Binnen - Buiten
	De kinderen maken kennis met vogels bij hen in de buurt. Het winterseizoen en het broedseizoen staan centraal omdat dan de vogels het meest zichtbaar zijn. Stand- en trekvogels, voedsel en bijvoeren in de winter en het nestelen komen aan bod. Meedoen aan de Nationale Tuinvogeltelling stimuleert kinderen de vogels in de (school)tuin goed te observeren.	

1	Warme Truiendag		
2	Project-dag	10 februari 2012	Binnen - Buiten
3		Op 10 februari 2012 vindt de landelijke Warme truiendag plaats. Op deze dag kunt u de verwarming enkele graden lager zetten en de leerlingen vragen die dag in een extra warme trui naar school te komen. Meer tips staan in de bijlage op de website.	
4		Waarom de warme truiendag? De verwarming 1 graad lager betekent 7 % minder energieverbruik en dus 7 % minder CO2 uitstoot.	
5		Hiermee kun je het klimaat sparen zonder comfort verlies.	
6			
7			
8			

1	Zwerfafval, mooi niet!		
2	Project	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
3		Het uitgangspunt in dit project is het bewerkstelligen van gedragsverandering: voorkomen van zwerfafval. Inhoudelijk worden voor de 4 bouwen dezelfde 3 onderwerpen uitgewerkt: rondslingerende rommel - waar komt die rotzooi toch vandaan? - in de prullenbak ermee!	
4		<i>In maart hebben we altijd een zwerfafvalproject voor groep 3 en 6 (wat ook schoolbreed uitgevoerd kan worden) in/rond de Week van Nederland Schoon (met veel aandacht in de media).</i>	
5			
6			
7			
8			

1	Smaakkoffer		
2	Project	Seizoen: hele jaar	Binnen
3		We weten allemaal dat je minder lekker eet wanneer je erg verkouden bent: als je niet goed kunt ruiken, smaakt het eten gewoon minder. Maar zonder dat we het onszelf realiseren, heeft ook de kleur van een product invloed op onze smaak en/of eetgewoonten uit onze cultuur. Met deze Smaakkoffer maken u en de leerlingen al proevende kennis met smaken en geuren. Digitaal kunt u per bouw de werkbladen ed downloaden via de website www.smaaklessen.nl Enthousiast geworden?!	
4			
5			
6			
7			
8			

1	Waterkoffer		
2	Project	Seizoen: hele jaar	Binnen - Buiten
3		Waterschap Rivierenland heeft een Waterkoffer ontwikkeld. De koffer bevat verschillende lespakketten, boeken, DVD's, CD's en lessuggesties als aanvulling op de lessen over water uit het NME-aanbod.	
4		<i>Het Waterschap biedt eveneens de mogelijkheid in te schrijven voor een (gratis) gastles over water op uw school. U kunt zich hiervoor ook rechtstreeks aanmelden via de website van het waterschap (www.waterschaprivierenland.nl).</i>	
5			
6			
7			
8			

1	Bomen	
2	Project	Seizoen: hele jaar Binnen - Buiten
3		De boom in de breedste zin van het woord komt aan bod: van het verkennen van de boom zelf, het vergelijken van allerlei soorten bomen, ontdekken van de dieren in en om de boom papier maken. In de bomenmap zijn activiteiten en leerlingenbladen uitgesplitst voor 4 verschillende leeftijdsgroepen rond 4 verschillende invalshoeken; beleven, verzamelen, vergelijken, verklaren.
4		
5		
6		
7		
8		

Lessen en Excursies

Met verschillende externe aanbieders zijn wij bezig een aanbod van 'buitenlessen' te realiseren. U gaat dan met de leerlingen onder begeleiding van een of meer gastdocenten op een boerderij of buitenlocatie aan de slag.

Voor de middenbouw zijn sowieso al de volgende excursies beschikbaar:

- Op zoek naar schimmels en paddenstoelen (in het Hemmense Bos)
- Levend water in Hemmen
- Tuinderij-excursie om te leren waar ons eten vandaan komt
- De imker en de bezige bij
- Van bloesem tot appelmoes (in Buren)
- In de boomgaard: rapen en proeven (locatie in Overbetuwe-oost)
- Wat zit er allemaal in de sloot (in Buren)
- Gastlessen en excursies van het Waterschap

Onder voorbehoud komt voorjaar 2012 daarbij:

- Robin Hood vraagt hulp...
- Excursie De Burense Putten

Op de website vindt u het (gestaag groeiende) volledige aanbod en de omschrijvingen.